

gro-up

kinderopvang

Inclusieve Kinderopvang

Gebiedsplan Leidschenveen-Ypenburg

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Visie	5
3. Omschrijving van het gebied	6
4. Sociale kaart Leidschenveen-Ypenburg	10
5. Uitdagingen	13
6. Verbinding met bestaande initiatieven	16
7. Actielijnen en aanbevelingen	17
8. Bronnen en deelnemers	22

1 Inleiding

Kinderen tussen de 2 en 6 jaar met extra ondersteuningsbehoeften vinden niet altijd een passende plek binnen de reguliere kinderopvang. Door wachtlijsten in de jeugdhulp kunnen zij vaak ook niet direct terecht bij formele zorgvoorzieningen. Dit heeft tot gevolg dat sommige kinderen (deels) thuis komen te zitten of met een ontwikkelingsachterstand aan het basisonderwijs beginnen. Wanneer zij wel binnen de reguliere kinderopvang blijven, blijkt het vaak een uitdaging om hen de (intensieve) begeleiding en zorg te bieden die zij nodig hebben. Dit kan niet alleen hun eigen ontwikkeling beperken, maar ook ten koste gaan van de aandacht voor de rest van de groep en de werkdruk van medewerkers verhogen.

Om deze kinderen beter te ondersteunen, heeft de gemeente Den Haag een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijkheden om de reguliere kinderopvang – eventueel in combinatie met voorschoolse educatie – meer inclusief te maken. Het uitgangspunt van inclusieve kinderopvang is dat kinderen met en zonder extra ondersteuningsbehoeften samen kunnen opgroeien, spelen en leren in dezelfde omgeving. Daarbij staat gelijkwaardigheid centraal: ieder kind mag meedoen, ongeacht achtergrond, beperking of ondersteuningsvraag. Het gaat om een pedagogische visie waarin diversiteit als een verrijking wordt gezien en waarin opvangorganisaties samenwerken met ouders, onderwijs en zorg om ieder kind passend te ondersteunen.

Dit gebiedsplan is onderdeel van de daaropvolgende pilot *'Inclusieve Kinderopvang'*. In twaalf gebieden in Den Haag, waaronder Leidschenveen-Ypenburg, wordt onderzocht en uitgewerkt hoe opvang en ondersteuning beter kunnen worden afgestemd op kinderen met aanvullende ondersteuningsbehoeften. Daarbij is het doel om ontwikkel- en onderwijskansen te vergroten door:

- **Vroegtijdige signalering** van ondersteuningsbehoeften,
- **Versterkte samenwerking** tussen opvang, onderwijs en zorg,
- En **professionalisering** van pedagogisch professionals in het omgaan met diversiteit en ondersteuningsbehoeften.

Binnen dit gebiedsplan brengen wij de kenmerken van Leidschenveen-Ypenburg in kaart: de demografische samenstelling, de bestaande voorzieningen en de ketenpartners die hierin actief zijn. Ook benoemen we kansen voor nauwere samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Verder schetsen we mogelijke oplossingsrichtingen voor de reguliere kinderopvang om beter in te spelen op kinderen met extra ondersteuningsbehoeften. **Wij richten ons in opdracht van de gemeente Den Haag binnen dit gebiedsplan uitsluitend op kinderen tussen de 2 en 6 jaar oud, die met extra tijd, ondersteuning en aanmoediging goed meekomen binnen de reguliere groepssetting.** (Innovatie013, 2023). In het onderzoek van Innovatie013 wordt deze doelgroep gedefinieerd als 'Categorie 2', en daarmee onderscheidt deze doelgroep zich van 'Categorie 3', kinderen met een zwaardere ondersteuningsbehoefte die structureel een vorm van groepsbehandeling nodig hebben. In de in 2025 verschenen handreiking 'Op weg naar Inclusieve Kinderopvang' wordt er gesproken over verschillende niveaus, waarbij 'Categorie 2' lijkt overeen te komen met 'Niveau 2'. Hier spreken we van 'Basisondersteuning met een plus', kinderen die kunnen deelnemen aan de reguliere opvang maar op onderdelen of specifieke momenten bijzondere aandacht of ondersteuning nodig hebben. (Simone den Hollander, 2024)

Met dit plan zetten we een belangrijke stap richting een **duurzaam inclusieve kinderopvang**, waarin ieder kind – ongeacht ondersteuningsbehoefte – de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen in een veilige, stimulerende en gelijkwaardige omgeving. Daarmee dragen we niet alleen bij aan de ontwikkeling en het welzijn van het individuele kind, maar ook aan een samenleving waarin diversiteit en inclusie vanzelfsprekend de norm zijn. Het proces om te komen tot dit gebiedsplan is nadrukkelijk een gezamenlijke inspanning geweest. Als kartrekker heeft gro-up nauw samengewerkt met de andere kartrekkers JongLeren en Dak/2Samen.

Juist door samen op te trekken, hebben we een uniforme werkwijze kunnen hanteren en de uitgangspunten van inclusieve kinderopvang vanuit meerdere invalshoeken kunnen belichten. Deze gezamenlijke aanpak laat zien dat we niet alleen de noodzaak van inclusieve kinderopvang onderschrijven, maar ook bereid zijn om verantwoordelijkheid te nemen en elkaar te versterken in het realiseren ervan.

De kracht van dit plan ligt dan ook niet alleen in de inhoudelijke lijnen die zijn uitgewerkt, maar vooral in de **breed gedeelde ambitie en samenwerking**. Door onze kennis, ervaring en netwerken te bundelen, vergroten we de slagkracht en de kans op succes. Dit onderstreept dat inclusieve kinderopvang geen verantwoordelijkheid van één organisatie is, maar een gezamenlijke opdracht die vraagt om partnerschap, afstemming en duurzame inzet.

2. Visie

Passende kinderopvang gaat over het bieden van zorg die aansluit bij de individuele behoeften van elk kind, gericht (individueel) maatwerk en aanpassing aan individuele behoeften. Inclusieve kinderopvang gaat een stap verder: er wordt niet alleen passende zorg geboden, maar er is een actief streven naar een omgeving waarin alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, capaciteiten of beperkingen, samen kunnen leren en spelen. Kinderen worden thuisnabij opvang geboden, zo gewoon mogelijk en zoveel mogelijk binnen de reguliere instellingen, dus binnen de reguliere groepen kinderopvang. Elk kind moet binnen het reguliere opvangstelsel mee kunnen doen. Er wordt gestreefd naar volledige integratie en gelijkwaardigheid van alle kinderen.

De visie van de Haagse kinderopvanglocaties in Leidschenveen-Ypenburg binnen deze opdracht is dat elke kinderopvanglocatie ruimte biedt aan kinderen tussen de 2 en 6 jaar, ongeacht ondersteuningsbehoeften vallend binnen de kaders van niveau 2 (basisondersteuning met een plus) (Op weg naar inclusieve kinderopvang, 2024), **in samenwerking met ouders en ketenpartners in de wijk.**

Alle ketenpartners (inclusief ouders) zijn onderdeel van de zogenaamde 'pedagogische basis'. Op basis van het werk van De Winter (BRON: *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding*, M. de Winter (2011) stelt het Nederlands Jeugd Instituut (2022) de volgende definitie van de 'pedagogische basis': 'De pedagogische basis is het deel van de sociale basis dat bijdraagt aan het opgroeien, het opvoeden en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. De pedagogische basis wordt gevormd door contacten tussen mensen onderling, hun sociale relaties en de verbinding met wat er in hun leefomgevingen aanwezig is:

Pedagogische sociale relaties bestaan tussen kinderen en ouders, formele en informele medeopvoeders, die reageren, reflecteren en anticiperen op de ontwikkelbehoefte. In een sterke pedagogische basis is de interactie alert en respectvol. Pedagogische leefomgevingen, zowel fysiek als online, bestaan uit voorzieningen, diensten en plekken waar ouders, opvoeders, kinderen en jongeren gebruik van maken. In een sterke pedagogische basis zijn deze leefomgevingen dienstbaar aan en op complementaire wijze afgestemd op behoeften en vragen rondom opgroeien en opvoeden. Hoe meer kinderen en ouders kunnen leren van die contacten, relaties en omgevingen, hoe groter hun pedagogische rijkdom. Vooral de kwaliteit van ontmoetingen draagt daaraan bij.'

Hoe sterker deze basis, hoe beter vragen en problemen die bij opgroeien horen, in het gewone leven kunnen worden opgepakt (zie VNG et al., 2022). Door de onderlinge relaties en daarmee de pedagogische basis te versterken draagt het gebiedsplan bij aan het creëren van een meer inclusieve omgeving binnen de kinderopvang, gericht op de doelgroep zoals hierboven beschreven.

Doelstellingen:

- Elk kind is welkom en krijgt gelijke ontwikkelkansen;
- Professionals beschikken over kennis en vaardigheden rond inclusieve opvang en zijn in staat om de juiste begeleiding te bieden aan kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.
- Ouders voelen zich welkom, begrepen en betrokken – ongeacht taal, opleiding of achtergrond.
- Er is een sluitende keten tussen kinderopvang, jeugdhulp, CJG en onderwijs.

3. Omschrijving van het gebied

Leidschenveen-Ypenburg bestaat uit de volgende wijken: Leidschenveen, Ypenburg en Vlietzoom. Een deel van Vlietzoom hoort bij het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg van de gemeente Den Haag, het andere deel hoort bij de gemeente Leidschendam-Voorburg. Leidschenveen-Ypenburg staat bekend als een relatief jonge wijk en er wonen ongeveer 49.000 mensen. Leidschenveen-Ypenburg is sinds 2002 het achtste stadsdeel van Den Haag. De wijken liggen aan de rand van de stad en zijn zo ontworpen met het idee dat bewoners gebruik maken van voorzieningen in de stad.

Demografie

Binnen het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg kent Ypenburg de meeste inwoners, namelijk 27.290. Leidschenveen heeft 20.670 inwoners. Beide wijken hebben een jonge bevolkingsopbouw en laten zien dat 26% van de inwoners jonger is dan 18 jaar. Daarmee is Leidschenveen-Ypenburg binnen Den Haag van alle stadsdelen het stadsdeel waar de meeste kinderen opgroeien. Vooral de Rietbuurt, de Lanen en de Reef zijn buurten waar veel kinderen wonen (boven de 30%).

Leidschenveen-Ypenburg kent 18.686 huishoudens (januari 2024). 40,5% van de huishoudens bestaan uit gezinnen met kinderen en 11,1% zijn eenoudergezinnen. De wijken bestaan dus voor een groot deel uit stellen die in Leidschenveen-Ypenburg komen wonen om hun kinderen op te laten groeien. Zowel in Ypenburg als Leidschenveen zijn de kansen en mogelijkheden bovengemiddeld. De wijken bestaan uit veel koopwoningen (Ypenburg 55% en Leidschenveen 66%). Zowel de woningwaarde als het gemiddelde inkomen ligt boven het Haagse gemiddelde. Toch is er sprake van dat in de wijk Ypenburg de bestaanszekerheid onder druk komt te staan. Het verschil in inkomen per inwoner en inkomensontvanger valt op. Dat betekent dat er relatief veel eenverdieners zijn en bij het verbreken van de relatie kan een van beide partners waarschijnlijk niet in Ypenburg blijven wonen. Deze ontwikkeling wordt ook gezien in Leidschenveen. Van de inwoners binnen Leidschenveen-Ypenburg heeft 47,6% een migratieachtergrond. Daarmee ligt het aantal inwoners met een migratieachtergrond lager dan in geheel Den Haag (59,2%). Leidschenveen heeft iets meer inwoners met een niet Westerse achtergrond dan Ypenburg. Verder kenmerkt het stadsdeel zich op het gebied van migratie door het hoge aantal inwoners met een Surinaamse achtergrond, maar ook overig niet westers (niet Westers minus Marokko, de Nederlandse Antillen en Aruba, Suriname en Turkije) komt veel voor. In beide wijken zien we een stijging van het aantal inwoners met een migratieachtergrond, waarbij Leidschenveen de sterkste stijging laat zien. Dit beeld wordt veelal herkend binnen de kinderopvang.

Voorzieningen

Gezien de jonge wijk zijn het aantal voorzieningen gericht op het jonge kind veelal aanwezig in de wijken Leidschenveen en Ypenburg zelf. In het gehele stadsdeel bevinden zich 26 centra voor dagopvang en 28 centra voor buitenschoolse opvang. In de kinderopvang zijn er 1.258 kindplaatsen en voor de buitenschoolse opvang zijn dat er 1.628 (januari 2025) (denhaag.incijfers.nl, sd). De kinderopvang in Leidschenveen-Ypenburg wordt onder andere aangeboden door gro-up, BLOS kinderopvang, kinderopvang 2Samen, kinderopvang Morgen, stichting Vlietkinderen en Partou. Naast (grotere) kinderopvangcentra zijn er ook gastouders aanwezig binnen dit stadsdeel, er worden 150 kinderen opgevangen bij een gastouder voor dagopvang en 90 voor buitenschoolse opvang.

13 centra voor dagopvang in Leidschenveen-Ypenburg bieden VE (voorschoolse educatie) aan. VE richt zich op jonge kinderen (2,5 tot 4 jaar) die extra ondersteuning nodig hebben bij hun ontwikkeling. Het doel is om achterstanden te voorkomen of weg te werken, zodat zij een goede start kunnen maken op de basisschool en sluit daarmee aan bij de visie op Inclusieve Kinderopvang. VE richt zich onder andere op de taalontwikkeling, maar ook op andere gebieden, zoals ontluikende geletterdheid en gecijferdheid, motorische ontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling. Vanaf 1 januari 2024 kunnen Haagse kinderen woonachtig in Leidschenveen-Ypenburg tussen 2,5 en 4 jaar, die een verwijzing hebben van het CJG (Centrum Jeugd en Gezin) gratis gebruik maken van de voorschool, voor 16 uur per week.

Een gestructureerd VE-aanbod kan een belangrijke schakel zijn binnen Inclusieve Kinderopvang, doordat het ontwikkelingsgerichte activiteiten biedt die tegemoetkomen aan diverse behoeften binnen één groep. Dankzij de modulaire opbouw en focus op taal, sociaal-emotioneel leren en differentiatie kan VE bijdragen aan een pedagogisch klimaat waarin ook kinderen met ondersteuningsbehoeften zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit voorkomt dat zij thuis komen te zitten of met een achterstand starten op school en bevordert een soepele overgang naar het primair onderwijs, terwijl het pedagogisch team de juiste handvatten krijgt om alle kinderen binnen de groep passend te ondersteunen. Het gratis aanbieden van de voorschool vergroot de toegankelijkheid voor ouders, echter bestaat ook het risico dat niet iedere ouder gebruik maakt van dit aanbod. Soms staan ouders er niet voor open, of spelen andere redenen een rol waardoor ouders geen gebruik maken van het VE-aanbod.

Leidschenveen kent 5 basisscholen, Ypenburg 7 basisscholen en 1 middelbare school. Er is 1 school voor het Speciaal Basis Onderwijs (SBO) en deze is gevestigd in Ypenburg. De basisscholen die zich bevinden in Leidschenveen-Ypenburg zijn:

Leidschenveen	Ypenburg
Openbare Dalton Basisschool Waterland	Rooms Katholieke basisschool Christoffel
Kindcentrum Balans	Kindcentrum Fontein
De Walvis	Kindcentrum Zonnestraal
Prinses Catharina-Amaliaschool	Prot. Chr. Basisschool de Vlieger
Montessorischool Leidschenveen	Rooms Katholieke basisschool de Bras
	Rooms Katholieke Basisschool De Paradijsvogel
	Openbare basisschool de Notenkraker
	SBO het Avontuur

Verschillende scholen binnen Leidschenveen-Ypenburg richten zich op het creëren van Inclusief Onderwijs. Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving. Dichtbij huis, waar iedereen meetelt, meedoet en gelijkwaardig is. In deze omgeving ontwikkelen zij zich samen en leren zij samen. Hierdoor worden de kansen voor kinderen en jongeren vergroot. Inclusief onderwijs draagt, net zoals Inclusieve Kinderopvang, bij aan een inclusievere samenleving. Tot en met 2025 zet de overheid zich met betrokken partijen in om voorlopers te ondersteunen, kennis op te bouwen en te delen en inclusief onderwijs te ondersteunen. Na 2025 worden de noodzakelijke voorwaarden gerealiseerd en de (wettelijke) kaders aangepast. Het doel is dat veel scholen in 2035 de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. Meer informatie over de scholen in Leidschenveen-Ypenburg is te vinden op www.scholenopdekaart.nl.

Onderwijskansen en jeugdhulp

690 peuters en basisschoolleerlingen hebben het grootste risico op onderwijsachterstand, dit komt neer op 13%. Het gemiddelde voor geheel Den Haag ligt een stuk hoger, namelijk 26%. Onderwijsachterstanden worden sterk beïnvloed door sociaaleconomische factoren, waaronder het opleidingsniveau van ouders en deelname aan voorschoolse educatie. In Leidschenveen-Ypenburg zijn voorzieningen als Integrale Kind Centra (IKC) of voor- of vroegschoolse opvang (VVE) aanwezig in de wijk. Echter: niet alle kinderen maken er gebruik van; drempels blijven bestaan. Het opleidingsniveau van de inwoners in Leidschenveen-Ypenburg is voornamelijk hoog (37%), gevolgd door middelbaar (36%) en laag (28%). Dit betekent dat het grootste gedeelte van de ouders in Leidschenveen-Ypenburg hoogopgeleid zou zijn. Samen met de bovengemiddelde woningwaarde als het gemiddelde inkomen kunnen dit mogelijk redenen zijn waarom het aantal kinderen met het grootste risico op een onderwijsachterstand in Leidschenveen-Ypenburg lager ligt dan in de overige stadsdelen.

In 2023 ontvingen 1.430 jongeren jeugdzorg in natura. Dit komt neer op 9%. Ouders in deze wijken zijn zeer betrokken bij de opvoeding van hun kinderen waardoor bijvoorbeeld dyslexie-hulp, weerbaarheid of opvoedondersteuning veelvuldig gevraagd worden. Het aantal jeugdhulptrajecten voor de gehele wijk Ypenburg is hoog maar er is een afname van het aantal trajecten per cliënt. Dat kan erop duiden dat het gaat om minder complexe problematiek. De groep ouders die niet- of minder betrokken is groeit, zowel in Ypenburg als in Leidschenveen. Ook in Leidschenveen zien we een hoog aantal aanvragen voor jeugdhulptrajecten. In Leidschenveen ontving 8,3% jeugdhulp in natura, in Ypenburg was dat 9,7%. De grootste groep kinderen binnen de tweedelijns jeugdhulp is tussen de 4 en 13 jaar. Er wordt gesteld dat kinderen binnen Leidschenveen-Ypenburg opgroeien in een veerkrachtige omgeving, echter is er ook sprake van een andere groep kinderen die opgroeit in een kwetsbare gezinssituatie, waar sprake is van (multi-)problematiek en/of taalachterstand, waardoor deze jeugdigen risico lopen op achterstand in hun ontwikkeling. Bij deze kinderen zien we vooral de aanvullende ondersteuningsbehoeften ontstaan, soms zelfs al op jonge leeftijd, nog lang voordat zij in beeld zijn bij mogelijke jeugdhulpvoorzieningen.

Ondersteuningsbehoeften

De ondersteuningsbehoeften van kinderen tussen de 2 en 6 jaar die deelnemen aan de reguliere kinderopvang in Leidschenveen-Ypenburg zijn divers. Uit de signalen van pedagogisch medewerkers en ketenpartners blijkt dat **spraak- en taalontwikkeling** de meest voorkomende ondersteuningsvraag vormt binnen dit stadsdeel.

Een afwijkende spraak- of taalontwikkeling kan zich op verschillende manieren uiten. Het betreft zowel problemen met taalbegrip als met taalproductie. Kenmerken zijn onder meer: een beperkte woordenschat, moeite met het vormen van zinnen, onverstaanbare spraak of een beperkt begrip van wat anderen zeggen.

Naast taal- en spraakontwikkeling worden de volgende ondersteuningsbehoeften regelmatig gesignaleerd:

- **Gedrag:** Sommige kinderen hebben moeite met het volgen van regels of vertonen gedrag dat door anderen als storend of lastig wordt ervaren. Dit kan samenhangen met problemen in emotieregulatie of beperkte sociale vaardigheden.
- **Zelfstandigheid:** Een deel van de kinderen laat minder zelfstandigheid of jong gedrag zien dan verwacht bij de leeftijd. Dit betreft onder andere motorische vaardigheden, zelfredzaamheid en zindelijkheid.
- **Opvoedingsvragen:** Ouders hebben regelmatig vragen over de ontwikkeling en opvoeding van hun kind, bijvoorbeeld over slapen, zindelijkheid, sociaal gedrag, zelfstandigheid en voeding.
- **Zorgen over de thuissituatie:** Pedagogisch medewerkers signaleren ook zorgen rondom de thuissituatie, zoals (verborgen) armoede, vechtscheidingen en huisvestingsproblematiek.

Hoewel de verschillen tussen de wijken Leidschenveen en Ypenburg beperkt zijn, zijn er wel enkele duidelijke accenten zichtbaar:

- In Leidschenveen is de behoefte aan opvoedondersteuning relatief groot.
- In Ypenburg komt vaker 'verborgen problematiek' voor, waaronder armoede en vechtscheidingen. Daarnaast wordt hier relatief vaak een ontwikkelingsvoorsprong bij kinderen gesignaleerd, wat eveneens specifieke begeleiding vraagt binnen de kinderopvang en in het contact met ouders.
- Ook wordt in Ypenburg een toename waargenomen van expats en ouders die tijdelijk in de wijk verblijven vanwege werk. Dit gaat soms gepaard met hoge verwachtingen van ouders richting de opvang, wat aanvullende afstemming vereist.

Samenvattend laat dit beeld zien dat de ondersteuningsbehoeften in Leidschenveen-Ypenburg breed zijn en zich zowel richten op de ontwikkeling van het kind als op de ondersteuning van ouders en gezinnen. Voor een effectieve invulling van inclusieve kinderopvang is het van belang dat opvangorganisaties, ouders en ketenpartners gezamenlijk inspelen op deze uiteenlopende ondersteuningsvragen.

Pedagogisch professional KDV: "Wanneer kinderen binnenkomen met een schermpje voor hun neus, merk ik dat ze vaak moeilijker opstarten in de groep. Het maakt de overgang naar de opvang lastiger en kost meer tijd om weer in contact te komen. Toch zie ik dit dagelijks gebeuren, ik maak me hier echt zorgen over."

4. Sociale kaart Leidschenveen-Ypenburg

Leidschenveen-Ypenburg kent vele ketenpartners die betrokken zijn bij kind en gezin. Samenwerking tussen deze verschillende partners is van grote meerwaarde om Inclusieve Kinderopvang te kunnen realiseren. Partners die van belang zijn voor de kinderopvang én een grote invloed kunnen hebben op de wijken in Leidschenveen-Ypenburg zijn hieronder toegelicht. Een belangrijke kanttekening is dat niet alle organisaties betrokken bij kind en gezin in dit gebiedsplan zijn opgenomen, maar vooral de organisaties zijn uitgelicht die hebben meegewerkt aan het gebiedsplan. Uiteraard zijn andere organisaties, professionals en belangrijke personen binnen de wijk ook van toegevoegde waarde, denk aan (sport)verenigingen, sleutelfiguren, vrijwilligers en bewonersorganisaties. Hoe bekender de beweging rondom Inclusieve Kinderopvang zal worden, hoe meer verbinding er zal ontstaan met deze overige ketenpartners in de wijk. Een sociale kaart zou vooral interactief moeten zijn en blijven, gezien de sociale omgeving in Haagse Hout continue in ontwikkeling is. Meer informatie over de sociale kaart van Leidschenveen-Ypenburg is hier te vinden: [Sociale kaart Den Haag](#).

Organisatie	Toelichting
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	Het CJG heeft 1 locatie gevestigd in Leidschenveen-Ypenburg. Het Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG) is de lokale plek in Leidschenveen-Ypenburg waar ouders, kinderen en gezinnen terecht kunnen met vragen over gezondheid, opvoeden, vragen over jeugdhulp en ontwikkeling (0-18 jaar). In dit stadsdeel werkt het CJG sinds 2024 nauw samen met het netwerk rondomJou, een samenwerking tussen Jeugdformaat, Xtra, Youz en Middin, gericht op preventieve en specialistische ondersteuning van gezinnen. Het CJG speelt een belangrijke rol in bijvoorbeeld het afgeven van een indicatie voor het VE-aanbod in de wijk. Korte lijnen met alle disciplines zorgen voor een inclusievere kinderopvang en een betere ondersteuning van kinderen met o.a. een STO-achterstand. Het CJG heeft de meeste kinderen uit stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg in beeld.
RondomJou	Vanaf 1 januari 2024 biedt rondomJou jeugd en gezinshulp aan in Leidschenveen-Ypenburg. RondomJou werkt vanuit buurtteams Jeugd en Gezin, gevestigd in de CJG-locatie aan de Laan van Hoornwijk 152 in Leidschenveen Ypenburg.
Onderwijs	Het onderwijs, de verschillende (basis)scholen binnen Leidschenveen-Ypenburg spelen een belangrijke rol bij het bieden van Inclusieve Kinderopvang en het creëren van een meer inclusieve samenleving. Op veel scholen in Leidschenveen-Ypenburg is al sprake van een integraal aanbod van onderwijs en opvang.
SPPOH	Het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH) is actief in de hele regio Haaglanden, waaronder Haagse Hout en speelt een belangrijke rol op het gebied van passend en inclusief onderwijs op het basisonderwijsniveau. SPPOH helpt scholen bij het vormgeven van passend en inclusief onderwijs. Dat wil zeggen: onderwijs waarbij alle leerlingen naar een school dichtbij huis kunnen. Een school waar iedereen meetelt, meedoet en gelijkwaardig is en waar samen geleerd wordt. Deze ambitie is alleen te realiseren door samenwerking met leerlingen, ouders, schoolbesturen, scholen, jeugdhulp en andere partners. De doelen van SPPOH voor 2029 zijn dat alle kinderen een ononderbroken ontwikkeling hebben die thuis nabij wordt georganiseerd, dat er een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen is, en dat er een inclusieve cultuur is met een sterke pedagogische en didactische basis waarbij de context centraal staat. De adviseurs passend en inclusief onderwijs kunnen – indien noodzakelijk en gewenst – aansluiten bij MDO's voor kinderen vanaf de leeftijd van 3,5 jaar en dan meedenken over een kansrijke start binnen het onderwijs.

Organisatie	Toelichting
SMW+	Het schoolmaatschappelijk werk heeft als missie om scholen binnen Leidschenveen-Ypenburg te ondersteunen bij de uitvoering van passend onderwijs. Samen met ouders en school kijken zij wat het kind nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen en hoe deze ondersteuning zoveel mogelijk in en rond school georganiseerd kan worden. Daarnaast zijn zij ook actief bij verschillende peuteropvang organisaties met een VE-aanbod.
Opvoedsteunpunt	Bij het Opvoedsteunpunt kan er informatie en advies worden gegeven over opvoeding en ontwikkeling van kinderen van 0 tot 18 jaar. De adviseur van het Opvoedsteunpunt praat met ouders op het CJG of op een andere plek. Bijvoorbeeld in het wijkcentrum of op school. Het Opvoedsteunpunt is een onderdeel van RndomJou en is gevestigd binnen het CJG.
Logopedie	In Leidschenveen-Ypenburg zijn verschillende logopedisten actief.
Bibliotheek Den Haag	De bibliotheek kent binnen dit stadsdeel 2 vestigingen, 1 in Leidschenveen en 1 in Ypenburg. Bibliotheek Den Haag (BDH) is een onderdeel van de Gemeente Den Haag en is een plek voor ontmoeting, persoonlijke ontwikkeling en informatie.
Integrale Vroeghulp (MEE ZHN)	Integrale Vroeghulp Regio Den Haag (IVH) is bedoeld voor kinderen van 0 tot 7 jaar en hun ouders/verzorgers. Zij zijn gespecialiseerd in vroeg signalering en vroeghulp. Een multidisciplinair team van hulpverleners van diverse instellingen benadert samen, vanuit zijn specifieke deskundigheid, de totale ontwikkeling en de vragen van de ouders. In het team zitten bijvoorbeeld een jeugdarts, orthopedagoog, GZ- psycholoog en/of een logopedist.
Voorleesexpress (Stichting Jess)	De voorleesexpress in Leidschenveen-Ypenburg is een onderdeel van het aanbod van stichting Jess. Kinderen met een taalachterstand krijgen een half jaar lang thuis bezoek van een vrijwilliger. Die leest voor, speelt taalspelletjes en helpt het gezin om meer met taal en lezen bezig te zijn. Zo groeit de taalvaardigheid en het plezier in lezen bij zowel kinderen als ouders.
Cultuurschakel	CultuurSchakel is het Haagse kenniscentrum en verbidingsplatform op het gebied van kunst, cultuur en cultuurparticipatie. De organisatie ondersteunt scholen, culturele instellingen en bewoners bij het toegankelijk maken en organiseren van kunst- en cultuuraanbod. De visie van CultuurSchakel: een leven lang kunst en cultuur voor elke Haagse inwoner. We delen onze ervaring, expertise en netwerk op het gebied van cultuuronderwijs en vrijetijdskunst. Zo helpen we scholen om leerlingen te laten opgroeien met kunst en ondersteunen Hagenaars die vrijetijdskunst en cultuur aanbieden en beoefenen. Ook helpen we bij het opzetten van (culturele) leerecosystemen in de Haagse wijken. Naast primair onderwijs, gespecialiseerd onderwijs, voortgezet onderwijs én mbo richten we ons op voorschoolse educatie. We benutten de kracht van kunst en cultuur om de brede ontwikkeling van 2- tot 4-jarige kinderen in de kinderopvang te stimuleren én streven vervolgens naar een doorgaande leerlijn richting het primair onderwijs. Dit alles doen we met financiële middelen en op maat gemaakte begeleiding. We willen gelijke kansen creëren voor alle kinderen in Den Haag, en daar kunnen we niet vroeg genoeg mee beginnen!
Wijkz	Wijkz heeft een servicepunt XL in Leidschenveen-Ypenburg, gevestigd op de Laan van Hoornwijk 260. Het servicepunt XL biedt hulp, advies, informatie, activiteiten en vrijwilligerswerk. Er werken clientondersteuners, ouderenconsulenten, jongerenwerkers, opbouwwerkers, praktische dienstverleners en maatschappelijk werkers. Wijkz is er voor jong en oud.

Door middel van een gebiedsplan onderschrijven wij het belang om als ketenpartners, betrokken bij kind en gezin, meer met elkaar te gaan samenwerken en verbinden om zo de pedagogische basis te versterken (zie visie). Door informatie en observaties te delen, kunnen we met elkaar problemen vroegtijdig signaleren, tijdig passende hulp inschakelen en ernstigere problemen in een later stadium voorkomen. Om te voorkomen dat kinderen die nu passen bij niveau 2, basisondersteuning met een plus, door onvoldoende ondersteuning en begeleiding richting niveau 3, gespecialiseerde ondersteuning gaan is samenwerking essentieel. (Op weg naar inclusieve kinderopvang, 2024) Daarnaast draagt een betere samenwerking bij aan het versterken van deskundigheid en een betere ondersteuning voor ouders.

Pedagogisch professional BSO: "Het vrijmaken van tijd voor samenwerking is lastig, maar telkens wanneer we het wél doen, merken we hoeveel verschil het maakt voor kinderen en ouders."

5. Uitdagingen

In de voorbereidende bijeenkomsten voor dit gebiedsplan is nadrukkelijk aandacht besteed aan de belangrijkste uitdagingen die zich voordoen bij het realiseren van Inclusieve Kinderopvang in Leidschenveen-Ypenburg. Deze uitdagingen zijn geïdentificeerd en nader toegelicht op basis van de ervaringen en signalen van diverse betrokken partijen, waaronder kinderopvangorganisaties en ketenpartners die verbonden zijn aan de pedagogische basis.

Uitdaging	Toelichting
1. Kennis & scholing	In Leidschenveen-Ypenburg zien kinderopvangorganisaties een duidelijke toename van kinderen met aanvullende ondersteuningsbehoeften. Dit vraagt steeds meer van de pedagogisch professionals in de wijk. Zij geven regelmatig aan dat zij zich niet altijd voldoende toegerust voelen om met deze specifieke ondersteuningsvragen om te gaan. Daarbij komt dat veel kinderen geen formele indicatie hebben of deze niet (tijdig) krijgen, terwijl medewerkers op de groep wel signaleren dat extra ondersteuning noodzakelijk is. De lange wachtlijsten in de jeugdhulp versterken dit probleem: kinderen blijven daardoor langer in de groep zonder de juiste begeleiding. Dit legt extra druk op pedagogisch medewerkers, die zich steeds meer genoodzaakt zien om over een brede en diepgaande kennis en expertise te beschikken. De basisopleiding blijkt in de praktijk vaak niet toereikend voor de complexe situaties waar zij in Leidschenveen-Ypenburg mee te maken krijgen. Deze combinatie van factoren leidt tot hogere werkdruk, een groter risico op uitval en versterkt de al bestaande personeelstekorten in de kinderopvang in de wijk.
2. Toegankelijkheid	Binnen de wijk Leidschenveen-Ypenburg wordt ervaren dat de kinderopvang nog niet voor alle kinderen en gezinnen even toegankelijk is. Terwijl er juist een grote behoefte bestaat om kinderen al vanaf jonge leeftijd een stimulerende en veilige omgeving te bieden, waarin naast de thuissituatie ook aandacht is voor hun brede ontwikkeling. Vanuit de overtuiging dat een kansrijke start essentieel is om mogelijke ontwikkelings- en leerachterstanden te voorkomen, voelt de kinderopvang in de wijk een sterke verantwoordelijkheid om hier actief aan bij te dragen. Toch zijn er verschillende factoren die de toegankelijkheid van kinderopvang belemmeren. Voor ouders spelen financiële middelen vaak een doorslaggevende rol: niet ieder gezin kan de kosten van opvang dragen, waardoor kinderen die er baat bij zouden hebben soms buiten de boot vallen. Daarnaast kan er sprake zijn van wantrouwen of onbekendheid met de kinderopvang, waardoor sommige ouders terughoudend zijn om hun kinderen aan te melden. Dit vraagt om extra aandacht voor het vergroten van vertrouwen en het wegnemen van drempels richting gezinnen. Ook binnen de kinderopvang zelf spelen uitdagingen die de toegankelijkheid raken. Daarnaast zorgen werkdruk, uitval van vaste medewerkers en structurele personeelstekorten ervoor dat de continuïteit en kwaliteit onder druk staan. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de kinderen, maar ook voor het vertrouwen van ouders in de opvang. Wanneer we als wijk meer investeren in het vergroten van de toegankelijkheid, betekent dit niet alleen dat meer kinderen gebruik kunnen maken van kinderopvang. Het betekent vooral dat kinderen in Leidschenveen-Ypenburg een betere kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen, dat ouders zich gesteund weten, en dat pedagogisch medewerkers zich beter toegerust voelen om hun belangrijke rol te vervullen.

Uitdaging	Toelichting
3. Interprofessionele samenwerking	Voor pedagogisch professionals en andere ketenpartners in Leidschenveen-Ypenburg is het vaak een uitdaging om goed zicht te hebben op welke organisaties en hulpverleners actief zijn in het stadsdeel. De sociale kaart wisselt regelmatig en door het hoge verloop van medewerkers is het lastig om vaste contactpersonen te hebben of duurzame relaties op te bouwen. Dit gebrek aan overzicht maakt dat kinderopvangprofessionals soms niet weten waar zij met hun vragen of signalen terecht kunnen. Ook zien zij dat verschillende initiatieven langs elkaar heen lopen, of dat meerdere partijen betrokken zijn bij eenzelfde ondersteuningsvraag, zonder dat er afstemming plaatsvindt. Voor medewerkers voelt dit alsof zij op losse 'eilandjes' werken, terwijl zij juist behoefte hebben aan duidelijke lijnen en een gezamenlijke aanpak. De druk op de kinderopvang wordt hierdoor groter: professionals worden dagelijks geconfronteerd met kinderen en gezinnen met uiteenlopende ondersteuningsbehoeften, maar ervaren dat de samenwerking met andere partners niet altijd soepel verloopt. Lange wachtlijsten versterken dit gevoel; kinderen blijven langer in de groep zonder de juiste hulp, waardoor de verantwoordelijkheid en werkdruk bij de pedagogisch medewerkers toeneemt. Het verbeteren van de interprofessionele samenwerking in Leidschenveen-Ypenburg is daarom niet alleen van belang voor kinderen en gezinnen, maar ook voor de medewerkers in de kinderopvang zelf. Met meer overzicht, betere afstemming en structureel contact met andere partijen kunnen zij hun werk beter uitvoeren en zich gesteund voelen in de zorg voor de kinderen.

Uitdaging	Toelichting
4. Samenwerking met ouders	Ouders zijn een onmisbare partner in het creëren van een inclusieve en stimulerende kinderopvang. Zij kennen hun kind het beste en kunnen waardevolle inzichten delen die essentieel zijn voor de ontwikkeling en begeleiding van hun kind. In Leidschenveen-Ypenburg valt op dat ouders over het algemeen betrokken zijn bij de opvang en de ontwikkeling van hun kinderen. Tegelijkertijd wordt gesignaleerd dat de groep ouders die minder of nauwelijks betrokken is, langzaam groeit. Juist in een wijk die zich kenmerkt door diversiteit in achtergrond, gezinssamenstelling en sociaaleconomische positie, is het van groot belang om alle ouders actief mee te nemen en betrokken te houden. Hoewel ouders en opvangorganisaties hetzelfde doel voor ogen hebben – namelijk het bieden van de best mogelijke kansen voor het kind – blijken er in de praktijk verschillende factoren te zijn die de samenwerking bemoeilijken. Een belangrijk knelpunt hierbij is de communicatie. Taalbarrières kunnen ertoe leiden dat boodschappen niet volledig of verkeerd worden begrepen. Daarnaast spelen verschillen in verwachtingen en opvattingen een rol: waar de opvang vanuit professionaliteit en zorgplicht bepaalde signalen bespreekbaar maakt, ervaren sommige ouders dit als bemoeizucht of zelfs kritiek. Gesprekken over de ondersteuningsbehoeften van een kind kunnen daardoor weerstand oproepen, waardoor ouders minder openstaan voor adviezen. Aan de andere kant geven ouders zelf regelmatig aan dat zij het gevoel hebben dat er onvoldoende naar hen wordt geluisterd, of dat hun zorgen niet serieus worden genomen. Dit wederzijds gevoel van miscommunicatie of onbegrip kan de vertrouwensrelatie onder druk zetten. Naast communicatie spelen ook bredere zorgen een rol bij ouders. Een terugkerend punt van aandacht is de deskundigheid en continuïteit binnen de opvang. Door personeelstekorten en wisselingen in teams ervaren ouders soms onvoldoende zekerheid dat hun kind structureel dezelfde begeleiding en aandacht krijgt. Dit kan leiden tot twijfel of de opvang wel in staat is om hun kind consistent en professioneel te ondersteunen. Voor sommige ouders versterkt dit de drempel om actief het gesprek aan te gaan met pedagogisch professionals, uit angst dat signalen over hun kind niet goed opgepakt of opgevolgd zullen worden. Om ouders meer als gelijkwaardige partner te kunnen betrekken, is het daarom van belang dat kinderopvangorganisaties investeren in toegankelijke communicatie, cultuursensitief handelen en het versterken van de deskundigheid van medewerkers. Wanneer ouders zich gehoord, erkend en serieus genomen voelen, ontstaat er ruimte voor een constructieve samenwerking. Dit versterkt niet alleen het vertrouwen in de opvang, maar draagt er ook aan bij dat ieder kind in Leidschenveen-Ypenburg de best mogelijke ondersteuning en ontwikkelkansen krijgt.

6. Verbinding met bestaande initiatieven

Tijdens de gebiedssessies is met elkaar verkend welke bestaande initiatieven er in het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg aanwezig zijn, en hoe deze benut kunnen worden om inclusieve kinderopvang verder te introduceren en te borgen. Daarbij is vooral gekeken naar de waarde van korte lijnen tussen partners, en naar de vraag hoe bestaande structuren verder kunnen worden versterkt.

Wat opvalt, is dat er al verschillende overleggen plaatsvinden, maar dat deze vaak casus gebonden van aard zijn. Een belangrijk voorbeeld hiervan zijn de multidisciplinaire overleggen (MDO's) die gekoppeld zijn aan de scholen in het stadsdeel. Deze MDO's richten zich doorgaans op kinderen waar al zorgen of problematiek spelen. De school neemt hierbij meestal het initiatief, en kinderopvangorganisaties worden betrokken wanneer dit relevant wordt geacht. Uit de gesprekken kwam naar voren dat de samenwerking sterk afhankelijk is van de fysieke nabijheid. Daar waar opvanglocaties in hetzelfde gebouw zijn gevestigd als een school, zijn de lijnen kort en verloopt samenwerking vanzelfsprekender. Bevindt de opvang zich niet in hetzelfde gebouw, dan is het contact vaak minder structureel en worden kinderopvangorganisaties niet altijd betrokken bij de MDO's. Juist hier ligt een belangrijke kans: kinderopvang kan een actievere rol nemen door proactief contact te zoeken met scholen en duidelijke samenwerkingsafspraken te maken, ook wanneer er geen vanzelfsprekende fysieke verbinding is. Dit voorkomt dat signalen of expertise onbenut blijven en versterkt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor vroeg signalering en ondersteuning.

Naast de casus gebonden overleggen zijn er ook voorbeelden van structurele samenwerking die verder reiken dan individuele casussen. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen gro-up kinderopvang en Kindcentrum Zonnestraal, waar bewust wordt ingezet op kennisdeling, expertise-uitwisseling en vroeg signalering. Dit laat zien dat er in de wijk vaak al een lokale basis aanwezig is waarop verder gebouwd kan worden.

Een ander bestaand initiatief is het voorscholenoverleg, waar alle kinderopvanglocaties die Voorschoolse Educatie (VE) aanbieden bij aansluiten. Dit overleg wordt aangevuld met partners zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en RndomJou. De insteek van dit overleg is breder dan casuïstiek: het richt zich op netwerken, informatie-uitwisseling en het gezamenlijk opstarten van projecten. Het overleg vindt vier keer per jaar plaats en vormt daarmee al een stevige structuur. Deelnemers van de gebiedssessies zien hier een duidelijke kans om dit overleg verder te ontwikkelen. Hun voorstel is om het overleg twee keer per jaar breder open te stellen, zodat niet alleen VE-aanbieders deelnemen, maar juist ook de andere opvangorganisaties en aanvullende ketenpartners die betrokken zijn bij inclusieve kinderopvang. Op die manier kan het netwerk in Leidschenveen-Ypenburg worden verbreed en versterkt. Het zou vaste momenten creëren waarop professionals elkaar ontmoeten, signalen en ervaringen uitwisselen en gezamenlijke initiatieven ontwikkelen.

7. Kansen en aanbevelingen

Actielijn 1: Opbouwen van korte en directe lijnen

Een van de belangrijkste actielijnen die naar voren is gekomen, is het opbouwen van korte en directe lijnen tussen partners. Tijdens de bijeenkomsten zijn telefoonnummers en e-mailadressen uitgewisseld, zijn eerste ideeën gedeeld en zijn er in sommige gevallen al afspraken gemaakt om samenwerking structureler vorm te geven. Deze persoonlijke verbindingen zorgen ervoor dat professionals elkaar sneller weten te vinden en elkaars expertise beter kunnen benutten.

Wie is verantwoordelijk?

Alle ketenpartners rondom kind & gezin. De eerste stap is gezet met het uitwisselen van gegevens tussen kinderopvang professionals en overige ketenpartners.

Actielijn 2: Anders organiseren van het VE-overleg

Als tweede actielijn is besloten dat het voorscholen-overleg een bredere en vernieuwde invulling zal krijgen (zie verbinding met bestaande initiatieven). Waar dit overleg nu vooral gericht is op VE-aanbieders, is het voorstel om dit uit te breiden naar een breder netwerk waarin ook andere opvangorganisaties en ketenpartners betrokken zijn. Voor de daadwerkelijke uitvoering hiervan is afstemming nodig met de direct betrokken partijen. gro-up en 2Samen hebben hierin het voortouw genomen en zullen in overleg met RndmJou werken aan een vernieuwde opzet die meer ruimte biedt voor ontmoeting, kennisdeling en gezamenlijke projecten. Het overleg zal 2x per jaar plaats vinden.

Wie is verantwoordelijk?

gro-up en 2samen, in afstemming met RndmJou

Actielijn 3: Koppelmaatjes

Op het vlak van interprofessionele samenwerking is bovendien het idee van koppelmaatjes ontstaan. RndmJou werkt al met dit concept in samenwerking met scholen, waarbij er altijd een vaste contactpersoon beschikbaar is voor consultatie en afstemming. Het uitbreiden van dit systeem naar de kinderopvang zou een belangrijke stap zijn. Zo ontstaat er voor pedagogisch professionals een duidelijk aanspreekpunt bij RndmJou, wat de drempel verlaagt om tijdig signalen te bespreken en ondersteuning te vragen. Dit draagt bij aan een preventieve aanpak en kan helpen voorkomen dat zorgen uitgroeien tot jeugdhulpaanvragen.

Wie is verantwoordelijk?

RndmJou gaat hier intern mee aan de slag en komt terug bij de kinderopvang professionals.

Actielijn 4: Trainingen op maat

Het is belangrijk dat er trainingen beschikbaar komen voor pedagogisch professionals die voor iedereen toegankelijk zijn, en dus niet afhankelijk van de organisatie waar men werkt. Deze trainingen kunnen zowel fysiek als digitaal (via e-learnings) worden aangeboden, zodat ook professionals die al in het werkveld actief zijn maar nog niet over de juiste of volledige kennis beschikken, zich kunnen bijscholen. De inhoud van deze trainingen kan worden verzorgd door externe samenwerkingspartners die deze expertise al in huis hebben. Door het ontwikkelen en aanbieden van trainingen gericht op actuele thema's, zoals omgaan met diversiteit, gedragsproblemen en cultuursensitief werken, krijgen medewerkers concrete handvatten die direct in de praktijk toepasbaar zijn. Deze scholing draagt bij aan meer zelfvertrouwen bij de professionals en een betere aansluiting bij de ondersteuningsbehoeften van kinderen.

Wie is verantwoordelijk?

Vanuit 2Samen en gro-up is het voorstel gedaan om dit onderwerp te agenderen tijdens het komende VE-overleg op 16 oktober, zodat de eerste stappen richting een gezamenlijk scholingsaanbod gezet kunnen worden. Het idee is dat RndmJou hierin een coördinerende rol op zich neemt, gezien hun brede netwerk en inhoudelijke kennis.

Aanbevelingen gemeente

1. *Investeren in een blijvende, wijkgerichte kwartiermaker Inclusieve Kinderopvang*

De ontwikkeling van Inclusieve Kinderopvang vraagt om langdurige inzet, intensieve samenwerking en het vermogen om beleid en praktijk blijvend met elkaar te verbinden. De eerste gebiedssessies hebben laten zien dat er veel energie en betrokkenheid is bij de verschillende partijen, maar dat er ook behoefte is aan een onafhankelijke aanjager die dit proces structureel ondersteunt.

Aanbeveling:

De gemeente Den Haag investeert in een **blijvende kwartiermaker Inclusieve Kinderopvang** die wijkgericht te werk gaat en de volgende rollen vervult:

- ➔ *Aanjagen*: De kwartiermaker zorgt ervoor dat het thema Inclusieve Kinderopvang blijvend hoog op de agenda staat en dat de ontwikkelde oplossingsrichtlijnen daadwerkelijk worden vertaald naar concrete acties in de wijken.
- ➔ *Verbinden*: Door actief de verbinding te leggen tussen kinderopvangorganisaties, scholen, jeugdzorg, gezondheidszorg, ouders en andere stakeholders, wordt samenwerking versterkt en ontstaan korte lijnen voor afstemming en doorverwijzing.
- ➔ *Borgen*: De kwartiermaker draagt bij aan het verankeren van inclusieve werkwijzen in de bestaande structuren en processen. Dit voorkomt dat inclusieve kinderopvang afhankelijk blijft van tijdelijke projecten of losse initiatieven.

Met een blijvende, wijkgerichte kwartiermaker wordt het proces van inclusieve kinderopvang versneld en geborgd. De kwartiermaker fungeert als katalysator voor samenwerking en zorgt ervoor dat afspraken en ambities daadwerkelijk leiden tot duurzame verbeteringen in de praktijk.

2. *Investeren in een interactieve, digitale sociale kaart op wijkniveau*

Een belangrijk inzicht uit de gebiedssessies is dat iedere wijk in Den Haag eigen kenmerken, dynamiek en behoeften heeft. Professionals, ouders en ketenpartners gaven aan dat het soms lastig is om snel overzicht te krijgen van de beschikbare voorzieningen en samenwerkingsmogelijkheden in de wijk. Hoewel er al een gemeentelijke sociale kaart bestaat, ontbreekt op dit moment een specifiek instrument dat toegespitst is op kinderopvang en het wijkniveau.

Aanbeveling:

De gemeente Den Haag investeert in de ontwikkeling van **een interactieve, digitale sociale kaart** Inclusieve Kinderopvang, die aansluit bij de bestaande sociale kaart maar verder inzoomt op de wijk.

Kenmerken van deze sociale kaart:

- ➔ Toegespitst op kinderopvang en inclusie: overzicht van kinderopvangorganisaties, scholen, zorgaanbieders, wijkteams, logopedisten, jeugdhulp en andere relevante partners die bijdragen aan inclusieve ontwikkeling van kinderen.
- ➔ Interactief en actueel: gebruikers kunnen eenvoudig filteren op wijk, type ondersteuning of doelgroep; de kaart wordt regelmatig bijgewerkt en is gebruiksvriendelijk voor zowel professionals als ouders.
- ➔ Meerwaarde voor verschillende doelgroepen:

Professionals kinderopvang: snel inzicht in samenwerkingsmogelijkheden en doorverwijzing.

Ouders: laagdrempelige toegang tot informatie over ondersteuningsaanbod en voorzieningen in de wijk.

Ketenpartners: betere zichtbaarheid en vindbaarheid binnen de wijkstructuur.

- ➔ Koppeling aan bestaande gemeentelijke sociale kaart: de tool wordt geen losstaand instrument, maar sluit aan bij de huidige infrastructuur en maakt gebruik van de bestaande digitale basis.

Een interactieve, digitale sociale kaart op wijkniveau maakt het voor professionals, ouders en ketenpartners eenvoudiger om elkaar te vinden, samen te werken en passende ondersteuning voor kinderen te organiseren. Hiermee ontstaat een praktische en duurzame infrastructuur die de inclusieve kinderopvang in Den Haag versterkt.

3. Overleg Kindontwikkeling op wijkniveau

De gebiedssessies in Leidschenveen-Ypenburg hebben laten zien hoe waardevol het is wanneer professionals elkaar ontmoeten en met elkaar in gesprek gaan. Het gemis aan verbinding met andere professionals in de wijk maakt het lastiger om kinderen en gezinnen tijdig en goed te ondersteunen, terwijl er juist zoveel kennis en betrokkenheid aanwezig is.

Een volgende stap is daarom het organiseren van een **overleg Kindontwikkeling op wijkniveau**. Zo'n overleg kan een plek worden waar kinderopvang, scholen, jeugdzorg, gezondheidszorg en andere partners elkaar regelmatig treffen om samen te kijken naar de ontwikkelkansen van kinderen. Het is een moment om kennis en ervaringen te delen, om met elkaar te bespreken welke ondersteuningsbehoeften er spelen en om inspiratie op te doen. Sprekers van buitenaf kunnen worden uitgenodigd om actuele inzichten te brengen, bijvoorbeeld over taalontwikkeling, gedrag of het betrekken van ouders.

De rol van de kwartiermaker Inclusieve Kinderopvang is hierin cruciaal. Als aanjager kan de kwartiermaker zorgen voor de organisatie en continuïteit van deze bijeenkomsten, partijen bij elkaar brengen en ervoor zorgen dat de opbrengsten van het overleg daadwerkelijk hun weg vinden naar de dagelijkse praktijk. Daarmee wordt het overleg niet iets tijdelijks of vrijblijvends, maar een structureel onderdeel van de samenwerking in de wijk.

Door elkaar vaker te zien en samen het gesprek te voeren, groeit het vertrouwen en leren professionals elkaars expertise beter kennen. Dat maakt het makkelijker om in de dagelijkse praktijk snel te schakelen, dubbel werk te voorkomen en samen verantwoordelijkheid te nemen voor kinderen die wat extra's nodig hebben.

Als de gemeente dit overleg helpt mogelijk maken en borgt dat de kwartiermaker hierin een centrale rol krijgt, ontstaat er een stevig netwerk dat echt verschil kan maken. Een netwerk waarin professionals elkaar weten te vinden en waarin kinderen en gezinnen sneller de juiste ondersteuning krijgen. Zo bouwen we samen aan een inclusieve kinderopvang en een wijk waarin ieder kind de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen.

Naast onze adviezen aan de gemeente, presenteren we hieronder een aantal aanbevelingen die een belangrijke stap kunnen zetten richting meer Inclusieve Kinderopvang aan de hand van de eerder gestelde uitdagingen. Deze aanbevelingen zijn bedoeld voor kinderopvangorganisaties en ketenpartners, betrokken bij kind en gezin.

Aanbevelingen kennis en scholing

Structurele intervisie tussen kinderopvang en onderwijs

In de praktijk zien we dat kinderen zonder formele indicatie vaak toch extra ondersteuning nodig hebben. Door casussen al in een vroeg stadium gezamenlijk en anoniem te bespreken, kunnen kinderopvang en onderwijs van elkaar leren en expertise uitwisselen. Dit voorkomt dat kinderen tussen wal en schip belanden bij de overgang naar school. Daarnaast zorgen zulke bijeenkomsten voor meer afstemming en vertrouwen tussen de betrokken organisaties. De adviseurs passend en inclusief onderwijs kunnen – indien noodzakelijk en gewenst – aansluiten bij MDO's voor kinderen vanaf de leeftijd van 3,5 jaar en dan meedenken over een kansrijke start binnen het onderwijs.

Structurele samenwerking tussen kinderopvanglocaties onderling

Naast de verbinding met het onderwijs is ook de samenwerking tussen kinderopvanglocaties in Leidschenveen-Ypenburg van groot belang. Door elkaar beter te vinden, ervaringen te delen en elkaars expertise te benutten, ontstaat een netwerk waarin kennis sneller circuleert. Dit maakt het mogelijk om adequater te handelen bij complexe situaties en vergroot de gezamenlijke slagkracht in de wijk.

Aanbevelingen kennis en scholing

Professionalisering van pedagogisch professionals

Wij bevelen aan het scholingsaanbod in de basisopleiding voor pedagogisch professionals kritisch te herzien en uit te breiden met o.a. ontwikkelingspsychologie (afwijkende ontwikkeling en risico's), interculturele sensitiviteit en inclusie/vroegsignalering. Deze kennis moet vanaf de start van de opleiding worden meegegeven, zodat professionals met een stevig fundament het werkveld instappen. In Leidschenveen-Ypenburg is dit signaal inmiddels gedeeld met het Kinderopvang Platform – een eerste stap vooruit.

Aanbevelingen toegankelijkheid

• *Het bevorderen van een VE-aanbod voor kinderen buiten risicoprofielen*

Op dit moment komt een kind pas in aanmerking voor Voorschoolse Educatie (VE) wanneer er sprake is van een formele indicatie, zoals bij een taalachterstand of een ander ontwikkelingsrisico. In de praktijk zien we echter dat er ook kinderen zijn die buiten deze risicoprofielen vallen, maar voor wie een stimulerende en educatieve omgeving juist van grote waarde kan zijn. Door het VE-aanbod ook toegankelijk te maken voor deze kinderen – bijvoorbeeld bij een niet-geïndiceerde taalachterstand – kunnen mogelijke achterstanden in een vroeg stadium worden voorkomen. Dit vraagt om flexibiliteit in de toeleiding en nauwe samenwerking tussen kinderopvang, consultatiebureaus en het onderwijs.

• *Extra ondersteuning beschikbaar maken binnen de reguliere opvang*

Veel kinderen hebben tijdelijk of structureel baat bij specialistische ondersteuning. Denk aan logopedie bij spraak- en taalproblemen, ergotherapie bij motorische uitdagingen, ambulante begeleiding bij gedragsvraagstukken of jeugdhulp bij bredere gezinsproblematiek. Door deze vormen van ondersteuning zoveel mogelijk in de kinderopvanglocatie aan te bieden, ontstaat een laagdrempelige omgeving waarin kinderen de juiste hulp krijgen zonder dat ouders steeds zelf de weg hoeven te vinden naar externe zorgaanbieders. Dit versterkt de samenwerking tussen professionals en vergroot de kans dat kinderen op tijd de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben.

• *Creëer een inclusieve cultuur waarin diversiteit wordt gezien als verrijking*

Toegankelijkheid gaat verder dan het beschikbaar stellen van plekken alleen. Het vraagt om een cultuur waarin ieder kind en iedere ouder zich welkom voelt, ongeacht achtergrond, taal, cultuur of ondersteuningsbehoefte. Door diversiteit actief te omarmen en te benoemen als een verrijking, ontstaat er een klimaat waarin verschillen niet als een belemmering, maar juist als een kracht worden gezien. Dit kan bijvoorbeeld door het aanbieden van cultuur sensitieve trainingen aan medewerkers, het inzetten van meertalige communicatie richting ouders en het zichtbaar maken van verschillende culturen en tradities binnen de opvanglocatie.

• *Zorg voor een doorlopende ontwikkellijn voor kinderen, samen met gemeente, scholen en ketenpartners in de wijk*

Om te voorkomen dat kinderen tussen wal en schip belanden, is het cruciaal om samen te werken aan een doorlopende ontwikkellijn: van de voorschoolse opvang naar het basisonderwijs en verder. Dit betekent dat kinderopvangorganisaties, scholen, gemeente en ketenpartners zoals jeugdhulp en zorginstellingen intensief samenwerken. Binnen Leidschenveen-Ypenburg kan dit idealiter zelfs worden vormgegeven in specifieke deelgebieden van de wijk, zodat de samenwerking echt wijkgericht en laagdrempelig is. Warme overdrachten, gezamenlijke ontwikkelingsplannen en het tijdig betrekken van de juiste partijen zorgen ervoor dat kinderen continuïteit ervaren in hun begeleiding en onderwijs.

• *De inzet van een peuterconsulent in de wijk*

Niet alle ouders zijn bekend met de mogelijkheden en voordelen van peuteropvang. Sommigen ervaren drempels zoals financiële zorgen, wantrouwen of een gebrek aan informatie. Een peuterconsulent kan hierin een belangrijke brugfunctie vervullen. Deze professional kan ouders actief benaderen, hen informeren over de mogelijkheden, ondersteunen bij praktische vragen en hen waar nodig begeleiden naar passende voorzieningen. Bovendien kan de peuterconsulent een verbindende rol spelen tussen ouders, kinderopvang, het consultatiebureau en de gemeente. Op die manier wordt de toeleiding naar peuteropvang versterkt en krijgen meer kinderen de kans om gebruik te maken van een stimulerende voorschoolse omgeving.

Aanbevelingen interprofessionele samenwerking

- *Het maken van lokale samenwerkingsafspraken*

Binnen scholen en IKC's kunnen duidelijke afspraken worden gemaakt in samenwerking met het sociaal domein (RondomJou, CJG en andere betrokken partners). Dit bevordert de continuïteit en zorgt dat kinderen en gezinnen een samenhangend ondersteuningsaanbod ervaren.

- *Laagdrempelige consultatiemogelijkheden*

Door vaste contactpersonen vanuit bijvoorbeeld jeugdhulp of logopedie beschikbaar te maken voor kinderopvanglocaties, kunnen pedagogisch medewerkers snel en eenvoudig advies inwinnen. Dit versterkt hun handelingsperspectief en bevordert de samenwerking tussen domeinen.

- *Samen leren en ontwikkelen*

Naast formele overlegstructuren is het waardevol om gezamenlijk leer- en reflectiemomenten te organiseren. Denk aan themabijeenkomsten waar professionals uit opvang, onderwijs en zorg elkaar ontmoeten en ervaringen uitwisselen.

Aanbevelingen samenwerking met ouders

- *Inzet van ouderambassadeurs*

Het werven en inzetten van ouderambassadeurs met diverse achtergronden kan de brug slaan tussen opvang en ouders. Zij kunnen op een laagdrempelige manier andere ouders informeren, ondersteunen en stimuleren om betrokken te zijn bij de ontwikkeling van hun kind.

- *Actieve ouderparticipatie*

Door ouders actief te betrekken bij activiteiten, zoals voorlezen, sport en spel, ontstaat meer verbondenheid met de opvang. Ouderambassadeurs kunnen hierin een stimulerende rol vervullen, waardoor ouders zich eerder uitgenodigd voelen om bij te dragen.

- *Ouderbijeenkomsten in de wijk*

Het organiseren van bijeenkomsten rondom thema's als inclusie, cultuursensitiviteit, opvoeding en ontwikkeling kan ouders én professionals dicht bij elkaar brengen. Deze bijeenkomsten kunnen gezamenlijk worden georganiseerd door de opvang en partners in de wijk, zoals RondomJou, het CJG en scholen.

- *Opvoedspreekuur of steunpunt binnen de opvang*

Een laagdrempelig opvoedspreekuur of steunpunt in de kinderopvang biedt ouders de mogelijkheid om vroegtijdig vragen te stellen en advies te krijgen. Dit draagt preventief bij aan een stevige pedagogische basis, nog voordat extra ondersteuningsbehoeften ontstaan.

- *Gezinsgerichte programma's*

Het inzetten van bewezen programma's zoals Opstapje of Spelen Leren Thuis kan gezinnen structureel ondersteunen. Deze programma's zijn ontwikkelingsgericht en benaderen het gezin als geheel, waardoor ook de thuissituatie versterkt wordt in het ondersteunen van de ontwikkeling van kinderen.

8. Bronnen en deelnemers

Om tot dit gebiedsplan te komen, hebben wij als kartrekker **gro-up** gebruikgemaakt van een breed scala aan bronnen en referenties. Daarnaast zijn wij actief in gesprek gegaan met diverse organisaties, instellingen en professionals die vanuit hun kennis en ervaring waardevolle inzichten hebben ingebracht. Door deze samenwerking is het gebiedsplan niet alleen een document van onszelf geworden, maar een gezamenlijk gedragen plan waarin verschillende perspectieven en belangen samenkomen.

Wij hechten veel waarde aan deze gezamenlijke aanpak, omdat zij de kwaliteit en de uitvoerbaarheid van het plan versterkt. Met dit gebiedsplan willen we een fundament neerleggen waar we samen op kunnen bouwen. Daarom willen wij alle betrokken professionals en organisaties hartelijk bedanken voor hun inzet, betrokkenheid en waardevolle bijdrage aan de totstandkoming van dit plan.

Bronnen:

www.denhaag.incijfers.nl

www.scholenopdekaart.nl

Handreiking: Op weg naar Inclusieve Kinderopvang

Rapport: Passende Kinderopvang, Innovatie013, juni 2023

[De voorschool voor alle Haagse kinderen van 2,5 tot 4 jaar](#)

[Home Page – Sociale Kaart Den Haag](#)

[Nederlands Jeugdinstituut | Nationaal kenniscentrum over opgroeien](#)

[Factsheet pedagogische basis](#)

[Gebiedsanalyse stadsdeel Leidschenveen–Ypenburg](#)

Deelnemers:

- Centrum voor Jeugd en Gezin
- Cultuurschakel
- DAK
- gro-up
- JongLeren
- Kindcentrum Zonnestraal
- Kinderopvang 2Samen
- Kinderopvang Morgen
- OBS de Notenkraker – de Haagse Scholen
- Partou
- RndomJou
- SMW+
- stichting MEE
- UP Kinderopvang
- Vlietkinderen

